

ne tik apie ši žymų visuomenės veikėja, bet ir apie mūsų tautos praeitį.

Šią parodą rasite mūsų internetinėje svetainėje www.lnb.lt

Darius Gudelis

Minint Pasaulinę statistikos dieną. Spalio 20 d. Jungtinių Tautų Statistikos komisijos iniciatyva buvo įteisinta ir pirmą sykį minima Pasaulinė statistikos diena. Minint šią dieną, Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pakvietė bibliotekas parengti temines ekspozicijas statistikos tematika.

Nacionalinė biblioteka šią dieną nutarė paminėti, atkreipdama dėmesį į istorinę statistikos raidą. Nacionalinės bibliotekos fonduose yra saugoma XIX a. Sankt Peterburge išleista knyga *Статистика поземельной собственности и населенных мест Европейской России* (Europinės Rusijos žemės nuosavybės ir apgyvendintų vietų statistika), 1891 m. Varšuvoje išleista knyga *Зарботки крестьян и эмиграция в Америку в губерниях Царства Польского: сравнительная статистика заработков сельского населения в Сувалкской губернии и эмиграции в Америку* (Valsciečių uždarbis ir emigracija į Ameriką Lenkijos Karalystės gubernijose: Suvalkų gubernijos valstiečių ir emigrantų į Ameriką uždarbio lyginamoji statistika) ir kt.

XIX a., Lietuvai būnant carinės Rusijos sudėtyje, atliktas pirmasis gyventojų surašymas pagal lytį, tikyba, verslą, amžių ir kt., vėliau vyko žemės ūkio, pramonės įmonių surašymai. Nacionalinės bibliotekos fonduose yra saugoma lietuvių spaudos draudimo metu 1897 m. Tilžėje (dab. Sovietskas) išleista knyga *Statistika lietuviszkų knygu atspautų Prusuose nuo 1864 m. iki pabaigai 1896 m., 1900 m. Suskaita, arba Statistika visų lietuviszkų knygu, atspautų Amerikoj nuo pradžios lietuviszkos Amerikon emigracijos iki 1900 metų.*

1919 m., jau Nepriklausomoje Lietuvoje, buvo įkurtas Bendrosios statistikos departamentas, vėliau tapęs Centraliniu statistikos biuru. Buvo atliktas visuotinis Lietuvos gyventojų surašymas, pradėta rengti užsienio prekybos statistika, sudarytas Lietuvos mokėjimų balansas. Norėdamas parodyti reiškinį ar procesų kiekybinę visumą, Centralinis statistikos biuras ėmė leisti *Statistikos biuletinį, Lietuvos statistikos metraštį*, kitus statistikos žinytus. Daugelis šių leidinių saugomi mūsų bibliotekos fonduose.

Ekspozicijoje – statistikos leidiniai iš Retų knygų ir rankraščių, Bendrųjų, Lituaniškos ir Periodikos fondų, išleisti nuo XIX a. iki 1940 m. Parodoje eksponuo-

jamos knygos ekonomikos, žemės ūkio, medicinos, demografijos ir kt. klausimais.

Nijolė Jonaitienė

MOKSLINĖS BIBLIOTEKOS

Prof. G. Česnio knygos pristatymas. Rugsėjo 28 d. Lietuvos medicinos bibliotekoje pristatyta naujausia profesoriaus Gintauto Česnio knyga „Rasės samprata istorinėje antropologijoje“. Knyga išleista jau po jo mirties, tačiau autorius pats dar spėjo ją parengti spaudai.

Susirinkusius į renginį autoriaus kolegas, mokinius, studijų draugus ir giminaičius pasveikino bibliotekos direktorė Salvinija Kocienė, prašydama pagerbti profesoriaus atminimą tylos minute. Knygą pristatė žymus genetikas, leidinio recenzentas prof. habil. dr. Vaidutis Kučinskas. Prisiminimais apie šios knygos parengiamuosius darbus pasidalijo Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedros vedėja prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė. Profesoriaus brolis Antanas Česnys padėjo renginio organizatoriams bei dalyviams ir pakvietė į šventas Mišias Šv. Jonų bažnyčioje.

Koncertavo Lietuvos nacionalinės filharmonijos solistas Danielius Sadauskas ir Vilniaus mokytojų namų liaudiškos muzikos ansamblių „Kankleliai“ (vad. Daiva Kubiliūtė-Čičinskienė). Veikė paroda, skirta profesoriui G. Česniui. Ekspozicijoje – monografijos, mokymo ir metodinės priemonės, kiti leidiniai, moksliniai bei populiarieji straipsniai ir nuotraukos.

Šiuo renginiu paminėtos profesoriaus mirties metinės.

G. Česnio mokomojoje knygoje nagrinėjamos žmogaus biologinės istorijos problemos, susijusios su rasės sąvoka. Aptariamos įvairios rasizmo apraiškos, jų kilmė. Daug dėmesio autorius skiria rasės ir tautos santykiui. Apžvelgiama Pietryčių Baltijos regiono antropologinių tyrinėjimų istorija, analizuojami lietuvių kilmės klausimai. Leidinys skiriamas archeologijos, biologijos, psichologijos, medicinos studentams bei visiems, besidomintiems žmonijos istorine antropologija ir rasine problematika.

Janina Valančiūtė

Tarptautinėje knygotyros konferencijoje – svarstymai Lietuvos spaudos paveldo išsaugojimo, aktualinimo ir prieigos klausimais. Rugsėjo 23–24 dienomis Vilniaus universiteto Teatro salėje vyko tarptautinė knygotyros konferencija *Lietuvos raudonoji knyga: reti ir vertingi leidiniai*. Kaip ir pernai, šią konferenciją organizavo Vilniaus universiteto Komuni-

kacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros institutas kartu su Lietuvos mokslų akademijos Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriumi. Per dvi dienas buvo išklausti dvidešimt trys pranešimai. Šiais metais pranešėjų branduolį sudarė atstovai iš Lietuvos, po vieną jų atvyko iš Austrijos, Estijos, Latvijos, Ukrainos ir Vokietijos. Pradžioje nuskambėjęs doc. Almos Braziūnienės palinkėjimas visiems ne pasyviai klausytis, o aktyviai dalyvauti diskusijose, atrodo, buvo išgirstas. Pranešimų temos aprėpė tiek knygotyros teoretikams, tiek bibliotekininkystės praktikams aktualius nūdienos klausimus. Kai kurie pranešėjai intriguavo auditoriją užčiuoptais problemiais klausimais ir iškart sulaukė pastabų, papildymų ar pasiūlymų, kitų mintys dar bus svarstomos, jomis bus remiamasi formuojant tolesnes veiklos gaires.

Konferencija pradėta jos rengimo komiteto pirmininko prof. Domo Kauno ir jo pavaduotojos doc. A. Braziūnienės bei Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto dekanu doc. Andriaus Vaišnio tartais sveikinimo žodžiais. Pranešimai skaityti, neskaidant jų į sekcijas. Sąlyginai konferenciją sudarė trys dalys, kurių pirmajai vadovavo prof. D. Kaunas ir dr. Daiva Narbutienė, antrajai – Talino universiteto profesorė Tiiu Reimo ir doc. A. Braziūnienė, trečiajai – doc. Aušra Navickienė ir Latvijos universiteto docentas Viesturas Zanderis. Gvildentas problemas apibendrintai galima skirti į kelias grupes.

1. Sąvokų *knygos paminklas, knygų paminklas, paminklinė knyga, sena knyga, reta knyga, vertinga knyga* samprata skirtingais Lietuvos istorijos tarpsniais. Doc. A. Braziūnienė konstatavo, kad minėtų sąvokų samprata nėra nusistovėjusi. Pastebėta, kad ir visos konferencijos metu pranešėjai šias sąvokas vartojo įvairiai. Didžiausią įdirbį knygos paminklų sampratos aiškinimo srityje yra pasiekę rusų knygotyrininkai. Doc. A. Braziūnienės manymu, knygos paminklu turėtų būti vadinamas oficialų juridinių knygos paminklo statusą igijęs retas leidinys. Tokią jos nuomonę palaikė ir dr. Nijolė Bliūdžiuvienė, supažindinusi auditoriją su Lietuvos knygos paminklų standarto rengimo galimybėmis ir perspektyvomis. Vertinga kaimynų estų patirtis, rengiant *Estiškiųjų leidinių Raudonąją knygą (1535–1850)*. Prof. T. Reimo supažindino su 2006 m. įgyvendinto šio projekto rezultatais, jo privalumais ir trūkumais, į kuriuos turėtų reaguoti būsimi tokių projektų rengėjai.

2. Specializuotuose bibliotekų skyriuose saugomų senųjų knygų komplektavi-